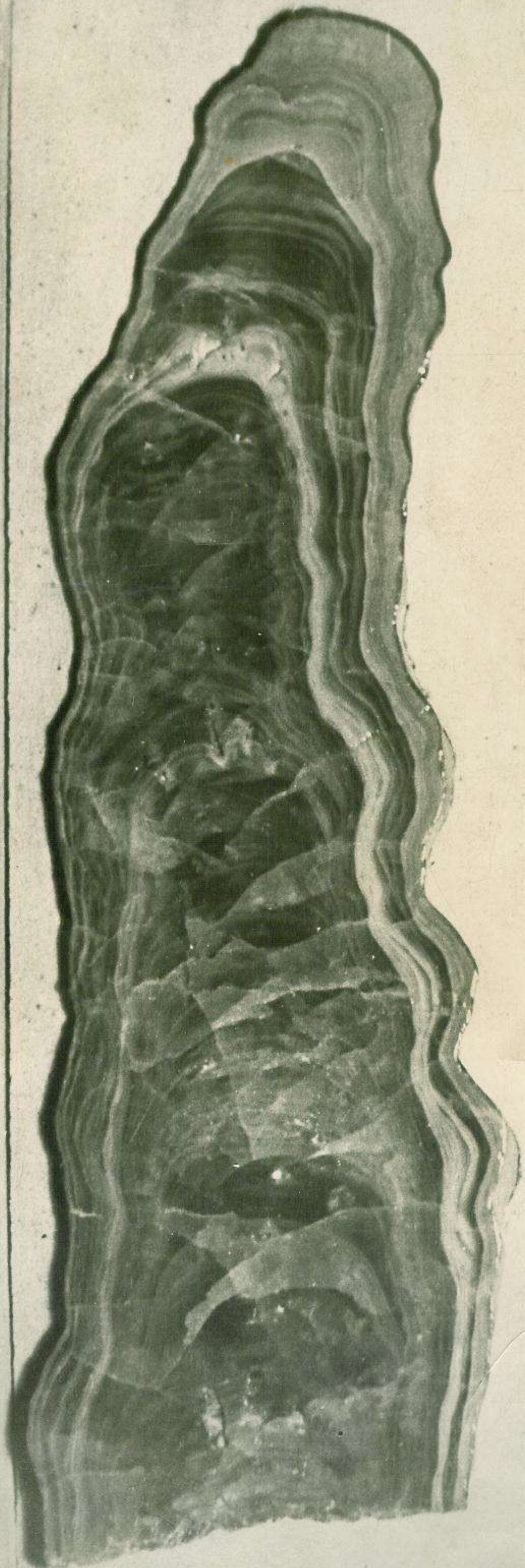

ALBA REGINA. 1962

A V.D.SZ.T.E. Könnyűfémmű osztály
barlangkutató csoportjának 1962.
évi jelentése.

Iskolánk természetjáró szakosztályának keretén belül, még az 1961-es évben barlangi turákat szerveztünk. Tagjaink egy részét megragadta a földalatti világ varázsa, és így érlelődött bennünk az a gondolat, hogy ne csak csodáljuk e világ szépségeit, hanem tudományos megalapozottsággal kutassuk is azokat. Így elhatároztuk, hogy szakosztályunkon belül barlangkutató csoportot hozunk létre, és belépünk a Magyar Karszt és Barlangkutató Társulatba, ahol megfelelő tudományos irányítás mellett végezhetjük munkánkat.

Ekkor vettük fel a kapcsolatot a székesfehérvári Könnyűfémű Természetjáró Szakosztályával, és az ő anyagi támogatásuk mellett alakítottuk meg csoportunkat.

Alakulásunk után nem kezdtünk rögtön kutató munkába, hanem újabb és újabb barlangi turákat tettünk. Erre azért volt szükség, mert csoportunk tagjai mind fiatalok, akik még semmilyen barlangkutató multtal nem rendelkeztek. A nyár elejére sikerült csoportunk tagjait a legszükségesebb felszerelésekkel ellátni és a barlangi mászástechnikát, illetve tájékozódást elfogadhatóan elsajátítani.

Turáink során megismertük a Budai-hegység barlangjait, elsajátítottuk az alapvető geológiai ismereteket, szakirodalmak alapján megkíséreltük morfológiailag jellemezni a meglátogatott barlangokat. Ugyan- csak szakirodalom alapján foglalkoztunk a barlangok kialakulási módjaival.

A nyár folyamán az Aggteleki karsztra szervezett tanulmányutunk alkalmával megismertük egypár nagyobb multu kutatócsoport munkáját. Ezek után az igen hasznos tapasztalatok után már vállalkoztunk kisebb jelentőségű önálló munka végzésére, melyből jelentésünk későbbi részében számolunk be.

Az év folyamán tett turáink rövid, felsorolás szerű
ismertetése

1.2.3. tura: Báracháza-bg /Vértés hegység/

A turákon szakosztályunk öt tagja vett részt.

A barlangot vázlatosan feltérképeztük, és a környékét átvizsgáltuk egy esetleges kutatótábor létesítése céljából.

4. tura: Solymári "Ördöglyuk-bg" /Budai hegység/

Négy napos tábor volt melyen csoportunk tíz tagja vett részt. Turánk ideje alatt, feltérképeztük a két bejárat közötti szakaszt, valamint a "Nagykörutat".

5. tura: Csőszpusztai víznyelő-bg. /Bakony helység/

A turán négy tagunk vett részt.

Turánk célja a barlang megismerése volt.

6. tura: Sátorkőpusztai-bg. /Pilis hegység/

A tura a Barlangnap során zajlott le, melyen csoportunk öt tagja vett részt.

7. tura: Csőszpusztai víznyelő-bg. /Bakony hegység/

A turán csoportunk öt tagja vett részt, átvizsgálták a barlang környékét, majd fényképeket készítettek a barlangban.

8. tura: Solymári "Ördöglyuk-bg." /Budai hegység/

Turánk /melyen csoportunk négy tagja vett részt/ a filmezés előkészítését szolgálta. Kijelöltük a táborhelyet, valamint a forgatási helyeket.

9. tura: Teresztenyei forrásbarlang

Ezen a turánkon csoportunk egy tagja vett részt, aki megtekintette a bg. eddig feltárt részeit, tapasztalatokat gyűjtött a munkatábor szervezés körüli problémákkal kapcsolatban.

10. tura: Eggerszögi Szabadság-bg.

A turán csoportunk egy tagja vett részt. A turá célja a barlang

megtekintése volt.

11. tura: Kossuth-bg.

A turán szakosztályunk négy tagja vett részt. A tura célja, a barlanggal való ismerkedés volt.

12. tura: Vass Imre-bg.

A tura során csoportunk négy tagja tekintette meg a barlangot. Végighaladtak, majd a "Cyklopsok-csarnoká"-ban megtekintették a Műegyetem barlangkutató csoportjának munkahelyét.

13. tura: Lipinyatetői-zsb.

A turán csoportunk négy tagja vett részt.

A tura célja, a zombollyal való megismerkedés volt.

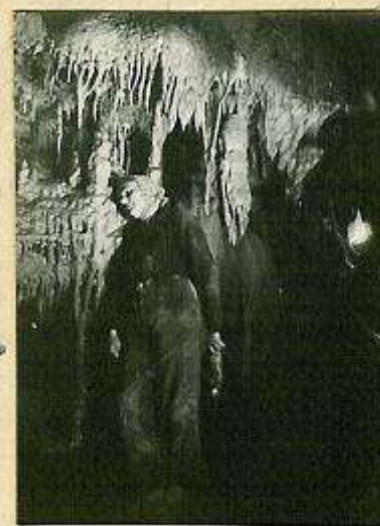
14. tura: Baradla-bg.

A turán csoportunk öt tagja megtekintette a barlang főágát.

15. tura: Baradla-bg.

A turán csoportunk öt tagja megtekintette a barlang két mellékágát, az "Aranyutcát" és a "Retekágát".

16. tura: Kossuth-bg.

Ezen a turán csoportunk három tagja vett részt.

A tura célja ismerkedés és fotózás volt.

17. tura: Vass-Imre-bg.

A turán két fő vett részt, akik a barlangot fotozták.

17. tura képei

Ezen a turán képződménye-
ket fotóztunk.

18. tura: Meteor-bg.

A turán csoportunk két tagja vett részt.
Megismerkedtek a barlanggal és fotóztak.

19. tura: Csőszpusztai-vizny.

A turán csoportunk nyolc tagja vett részt. A tura célja térk.

20. tura: Csőszpusztai-vizny.

A turán csoportunk két tagja térképezett, és szelvényezett.

21. tura: Ferenchegyi-bg.

Csoportunk hét tagja vett részt a turán.

A tura célja a barlang fényképezése volt.

22. tura: Solymári "Ördöglyuk"

Ezen a turán csoportunk tíz tagja vett részt.

A tura célja fotózás és a földalatti tábor előkészítése.

23. tura: Solymári "Ördöglyuk"

A turán csoportunk 11 tagja vett részt. A csoport két rész-
re oszlott, egy földalatti és egy földfeletti csoportra.

A földalatti csoport filmet forgatott, amiről már részlete-
sen beszámoltunk. A földfeletti csoport a filmeseket látta
el élelemmel. A földalatti csoport 72 órát töltött föld alatt,
a solymári "Ördöglyuk"-bg. labirintusaiban.

Csoportunk fotózással foglalkozó tagjai még a nyár folyamán elhatározták, hogy megkezdik egy barlangi film forgatásának előkészületeit. A szerzett tapasztalatokról szeretnénk most néhány szóval beszámolni;

A gondolat felvetődése után /mivel a témával kapcsolatban semmilyen utmutatást, vagy tanácsot nem tudtunk kapni/ hozzá láttunk próbafelvételek elkészítéséhez. Próbálkoztunk elektromos, magnézium és karbidlámpa fényvel, valamint ezek variációival. Az elért eredményt az alábbi táblázat szemlélteti:

x 5-ös szobla.
↓
6/ Műpálya felrakásán jegetek a fűbe van!

Létható, hogy a legkecsegtetőbb eredményeket a karbidlámpa-magnézium vegyesfény igezte. Igen nagy hátrány azonban ennél a világítási módnál, hogy 3-5 másodpercnél hosszabb jelenet nem forgatható, a magnéziumszalag égésekor keletkező tetemes füst miatt. Szintén hátrány még, hogy az égő magnéziumszalag meglehetősen ingadozó fényerőt ad. Előnyei viszont, hogy a barlang bármilyen nehezen megközelíthető részébe szállítható és igen jó tónusu felvételeket kapunk.

Az eredményeket és hátrányokat összevetve úgy döntöttünk, hogy nem kezdünk forgatásba magnéziummal, hanem újabb kísérletekbe kezdünk nagyobb elektromos fényerő elállítására. A honvédségnél régebben használt lábajtású ágregátor teljesítménye meglehetősen kevésnek bizonyult, emellett súlya és méretei is elég nagyok.

Már kezdettől fogva foglalkoztunk az akkumulátoros világítás gondolatával, azonban a szállítási nehézségek miatt mindig háttérbe helyeztük. Mivel a többi módszer mind alkalmatlannak bizonyult, kénytelenek voltunk mégis ezen a téren próbálkozni.

A kísérletek után egy 40 Aó terhelhetőségű akkumulátor mellett maradtunk. Az akkumulátor 12 V-os, az izzók pedig 6 V-osak voltak. Így alkalmas volt az izzókat egy kis túlfeszültséggel működtetni, amit rövidebb ideig károsodás nélkül elviselnek, viszont a fényerő lényegesen nagyobb. Ezek után érdemesnek látszott a berendezés stabil mechanikai kivitelezése, s a barlangi forgatás megkezdése.

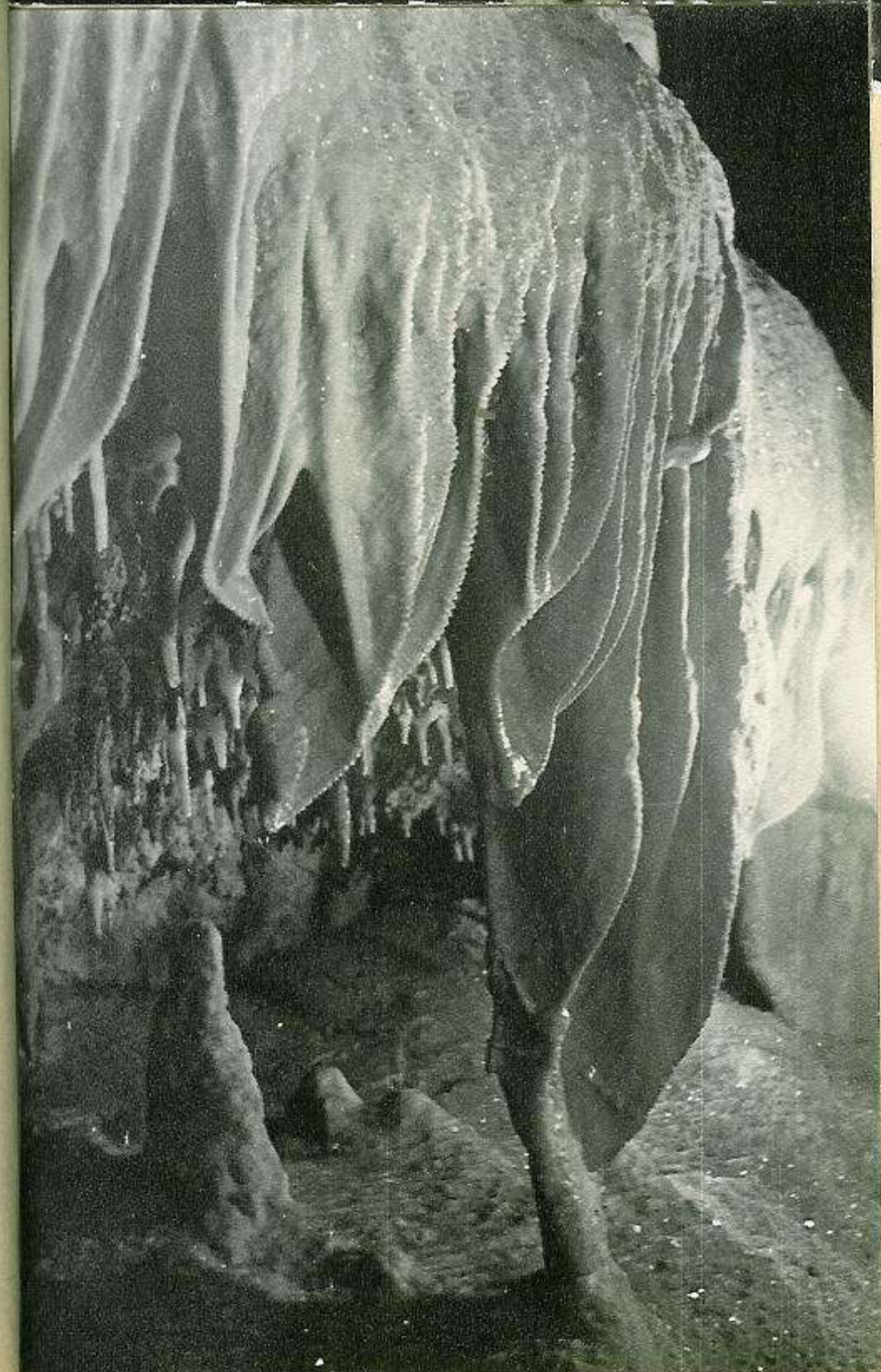
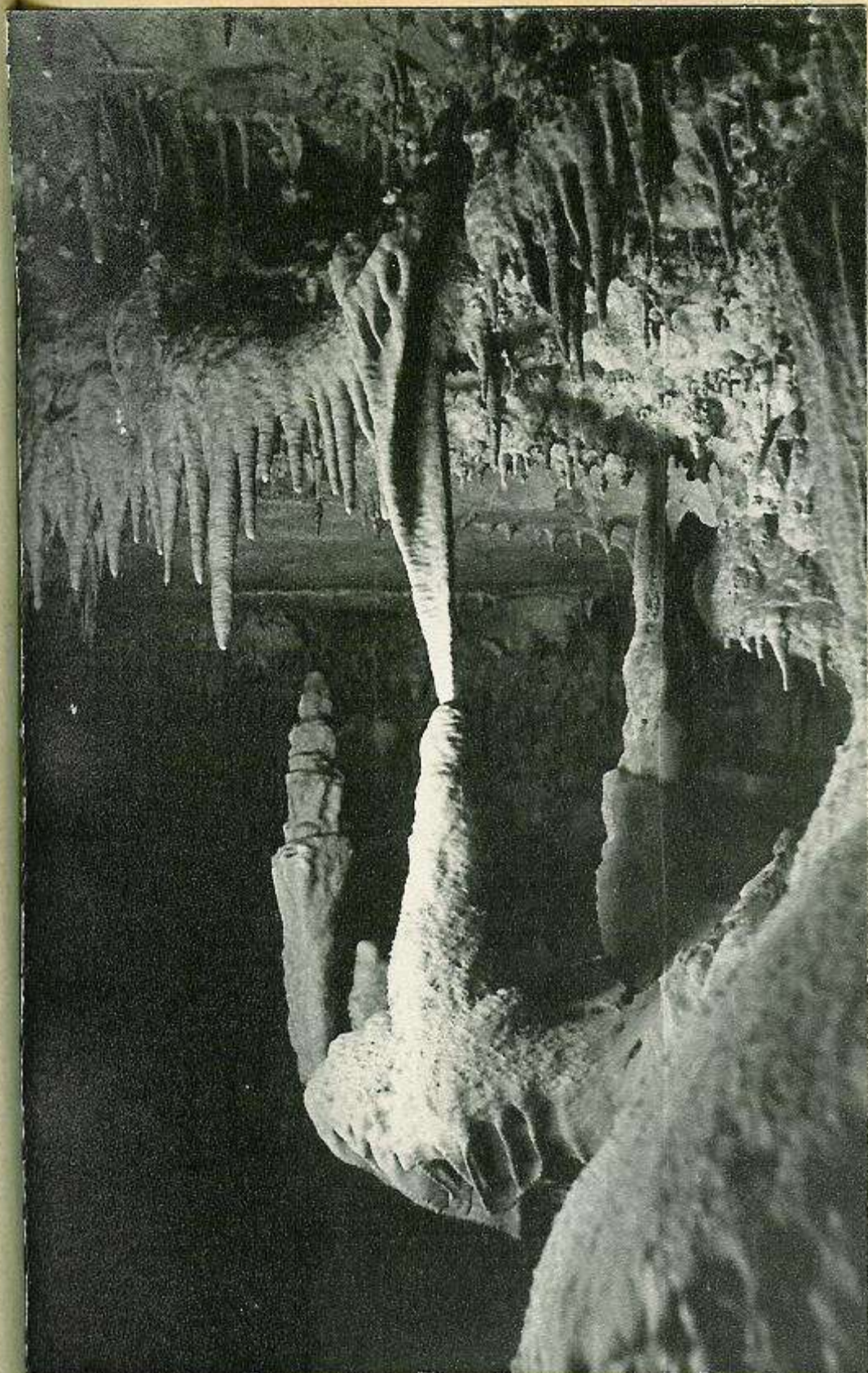
Időközben sikerült beszerezni két motorkerékpár, és két harckocsi reflektort, amivel a fény igen jól irányítható és koncentrálható lett. Ezekbe helyeztük el a már említett Tungstram $2 \times 6V/40+45W$ teljesítményű izzókat, amelyek összteljesítménye így 340 W lett. Az így készített próbafelvétel:

akkus próbafelv.

A felvétel 17/10DIN-es filmre, 4 m-ről $1/25$ sec idővel 2,8-as blendével készült 3 db 40/45 W-os izzóval.

A csatlakozás kéteres sodort gumikábel volt. Egyik sem volt hosszabb 5 m-nél. Az akkumulátort, amelynek súlya kb. 20 kg volt egy saválló műanyagba csomagoltuk, majd belehelyeztük két hullámpapírral bélelt dobozba, és így tettük bele egy hátizsákba, ahol a doboz köré rongyot tömtünk. Ezzel a csomagolási móddal megakadályoztuk az esetleg kifolyó sav roncsolását, és óvtuk az akkumulátort az esetleges bekövetkező ütődéstől. Felszerelésünk ezeken kívül stabil állványból "panoráma fejből", "ADMIRA 8/IIa" Typ. felvevőgépből /normál-nagylátószögű-teleoptika, előtétlencsék színszűrők, makro-előtét, kioldógomb, stb./ állt. Ezekkel kezdtük meg a forgatást 1962. november 4-én a solymári Ördöglyuk barlangban. Forgatási

Fotósaink munkájából

Csoportunk fotósai az év elején nagy munkába kezdtek. Elhatározásuk szerint az 1963-as év végére egy egész kiállítási anyagot készítenek "Magyarország barlangjai" címmel. Azt szeretnénk, ha a gyűjtemény valóban tartalmazná az ország összes jelentősebb barlangjáról készült felvételeket. Az idén befejeztük a Budai-hegyek, a Pilis és a Bakony nagy részének fotózását, ezenkívül elégsok képet készítettünk az Aggteleki karszton. Ebből a gyűjteményből mutatjuk be izelítőül ezeket a képeket.

Az év folyamán a tési fennsíkra szervezett turánink
Rövid jellemzése

Ebben az évben több turát indítottunk a Tés és Csőszpuszta között elterülő karsztplatóra. Eleinte a Markó L. vezette veszprémi bg. kut. csoport^{1-31.} által kibontott, de időközben beomlott viznyelő kibontását, bejárását és vázlatos feltérképezését végeztük el. Ezután a környékbeli viznyelőket tanulmányoztuk át, új viznyelő-barlang feltárásának reményében.

Az őszi folyamán megkezdtük az egyik viznyelő bontását, amely a Csőszpusztát a tési országúttal összekötő erdei úttól kb. 1 km-re **D-re** fekszik az erdő szélén. (l. zsb.) = 1-35. KF (Kardus Fehér újít elvágta a műlét) - nyelő

Sajnos munkánkat igen erősen hátráltatja, hogy a várpalotai vasútállomástól kb. 10 km-re levő viznyelőkhöz a katonai lőtérrel keresztül gyalogolva lehet csak eljutni, és a gyakori lövészet miatt eddig csak egyszer sikerült déli 12 óra előtt kijutnunk a munkahelyre.

Lövészet alkalmával a rendelkezésünkre álló "holt" időt kezdő kutatótársaink gyakorlati ismereteinek bővítésére használjuk fel. Így gyorsabban, és hasznosan telik az idő.

A terep geológiai viszonyainak alaposabb áttanulmányozása érdekében igen nagy szükségünk lenne egy bakonyi geológiai- és hidrológiai térképre, amelyet a Földtani Intézetől a Társulaton keresztül szeretnénk beszerezni.

Az alábbi képeket a Markóék által feltárt viznyelőbarlang nagytermében készítettük.

Vértés-hegység:

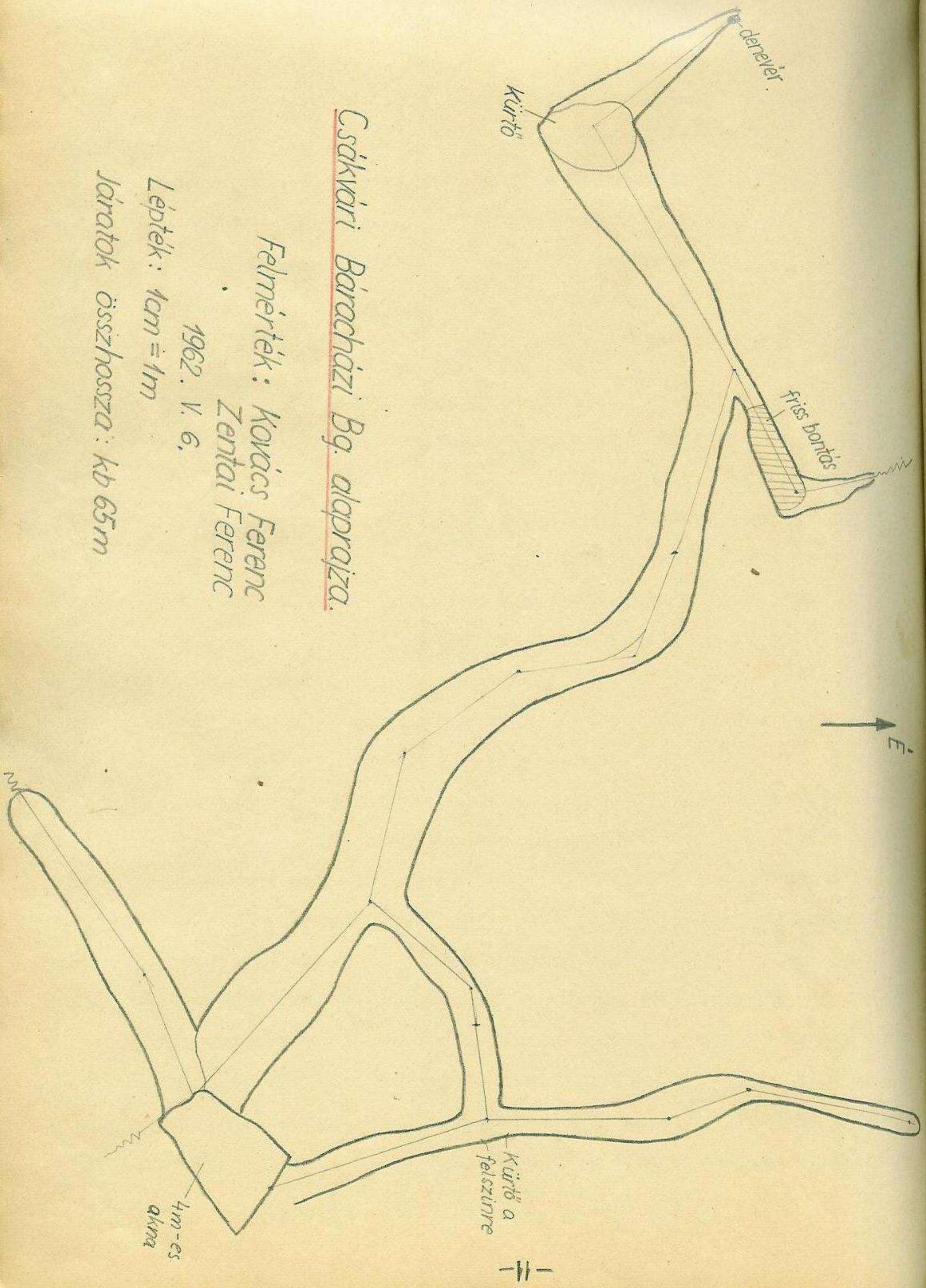
A csákvári Béracháza-barlangban próbálkoztunk a továbbjutás lehetőségével. A barlang három nyílása közül az elég rövid DNy-i repedésben próbálkoztunk először a továbbjutni. Ennek a repedésnek a végén ugyanis igen sok törmelék volt. Ezek eltávolítása után hamarosan észrevettük, hogy a hasadék teljesen összeszűkül. Mivel itt vízfolyás nyomait sem találtuk abbahagytuk a további munkát.

Ezután a barlang főágából kiágazó rövid járatban bontottunk. /II. sz. munkahely/. Ez a hely kecsegtetett a legtöbb reménnyel, mert csapadékos időben a felszínről beszivárgó víz itt tűnik el a törmelékek között. Sajnos közlekedési nehézségek miatt /kerékpárral tudtunk kijárni/ a hidegebb idő beálltával a munkát itt abba kellett hagynunk, így számottevő eredményt nem értünk el. Bár a kutatást ezen a helyen tavasszal megkíséreljük folytatni különösebb reményeink nem lehetnek, mivel a kőzet erősen dolomitos.

Bakony-hegység:

A Gaja-szurdok Ék-i oldalában levő kőfülkéket néztük át a feltárás lehetőségét keresve. A völgy talpa fölött mintegy 30 m. magasságban nyíló legjelentősebb üregén kívül még három kőfülke található, ezek egyike sem haladja meg a négy métert.

Mivel az üregek réteglapok mentén alakultak ki, és fölöttük vízgyűjtő terület nincs igen nagy a valószínűsége, hogy csak kifagyásos üregek. Így itt feltáró kutatást nem kíséreltünk meg.

Csákvári Baracházi Bg. alaprajza.

Felmértek: Kovács Ferenc
Zentai Ferenc

1962. V. 6.

Lépték: 1cm = 1m

Járatok összhossza: kb 65m

A különböző szervektől kapott támogatások

Csoportunk megalakulásakor jogelődünk nem lévén semmiféle felszerelési tárggyal sem rendelkezünk. Mivel csoportunk év közben alakult a Könnyűfémű Természetjáró Szakosztályának 1962. évi költségvetésében már nem szerepeltünk. Ennek ellenére a szakosztály vezetősége biztosított részünkre 150 kg karbidot, ezenkívül kaptunk 11 db karbidlámpát, 10 bányászfejvédőt, 60 m 13 mm és szintén 60 m 8 mm \emptyset -jü kenderkötetet, tájolókat, elsősegély-csomagot és 5 kg 12 mm \emptyset -jü alumíniumcsövet.

Iskolánk részéről a legnagyobb támogatásként azt könyvelhetjük el, hogy egy klubhelyiséget és egy raktárt biztosítottak számunkra, és szintén biztosították ezeknek az egész évi fűtését. Az iskola KISZ szervezetétől barlangi filmünk elkészítéséhez 500,- Ft anyagi támogatást kaptunk.

Az iskola tanműhelyéből beszereztünk 120 m 8 mm \emptyset -jü acélsodronyt. Saját magunk készítettünk a feltáró kutatás megkezdéséhez szükséges szerszámokat, valamint az alumínium csőből 30 m hágsót. Felvettük a kapcsolatot a helyi honvédségi alakulattal, kik munkánkat gyalogsági ásókkal, acélsisakokkal, a térképezéshez használható műszerekkel, és a filmezésnél szükséges akkumulátorral támogatták. Ezekon kívül ígéretet kaptunk tőlük érvégén leselejtezett sátorlapokra.

Az 1963-as évre 7.180,- Ft költségvetési keretet biztosított a szakosztály vezetősége. Ezt az összeget az alábbi eszközök beszerzésére kívánjuk fordítani:

1 függőkompassz, 4 bányász fejlámpa, 2-2 lég és vízhőmérő mindkettő 1/10 $^{\circ}$ osztású, 50 m-es acélmérőszalag, 10 karbidlámpa, 10 bányász fejvédő, 150 kg karbid, 20 kg alumíniumcső, 100 m perlonkötél, ezeken kívül filmre és az elektronikai kísérletekre

Sajnos a meglévő felszereléseket tulnyomórészt év végén kaptuk, így azokat évi munkánkban hasznosítani nem tudtuk. Biztosak vagyunk benne, hogy ezek birtokában jövő évi munkánk sokkal eredményesebb lehet.

1963 évi távlati terveink

Kutatási területként továbbra is a Bakony és a Vértes hegységgel kívánunk foglalkozni. Ezen a területen főleg kataszterezési feladatokat látunk el, de foglalkozunk a feltáró kutatás lehetőségeivel is. Szeretnénk szoros kapcsolatba lenni az ezen a területen működő két csoporttal, a VDSz. TE veszprémi csoportjával, és a problémáikkal hozzánk talán legközelebb álló panonnhalmi gimnázium kutatóival.

Fotósaink folytatják megkezdett nagy munkájukat, a "Magyarország barlangjai" című fényképgyűjteményük gyarapítását. Ezen belül konkrét tervünk az 1963-as évre, hogy befejezzük a Dunántul összes jelentősebb barlangjának fotózását. Szintén tervbe van véve egy hosszabb, 30-35 perces barlangi film forgatása, amelyet az Aggteleki karszt valamelyik újabban felfedezett barlangjában szeretnénk elkészíteni.

Tekintve, hogy csoportunk tagjai között több elektrotechnikus, és technikus fixik jelölt van, nagyon szeretnénk minél több olyan elektronikai problémával foglalkozni, amelyek barlangi viszonylatban jól alkalmazhatók. /Tervünk egy teljesen automatikus barlangi mérőállomás tervezése és kivitelezése./ Ezen a területen szívesen vennénk, hogy azok a kutatócsoportok, amelyekkel együtt tudnánk működni jelentkeznének problémáikkal, javaslataikkal. A téli hónapokban tanfolyamainkon tovább szeretnénk képezni magunkat, amelyhez viszont a Társulat és az előadókkal segíteni tudó csoportok támogatását kérjük.

Természetesen az előzőek csak tervünk gerincét képezik, részletes programokról negyedévenkénti munkaterveinkben számolunk be.

Jelentésünk végén szeretnénk köszönetet mondani a Társulat vezetőségének, amiért előlegezett bizalommal lehetővé tették csoportunk megalakulását, és mindazoknak, akik tanácsaikkal, utmutatásaikkal elősegítették munkánkat.